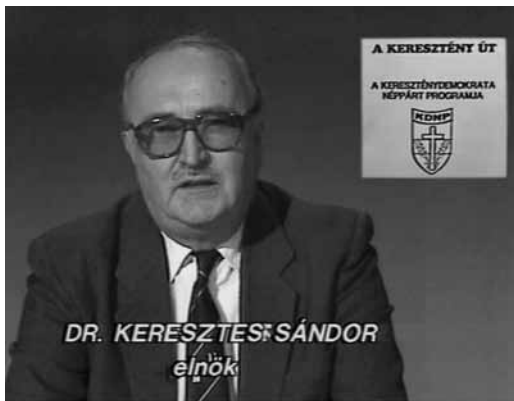

Szabó Róbert

Száz éve született Keresztes Sándor, aki a XX. században háromszor is alapította a KDNP-t

Száz éve született *Keresztes Sándor*, a *Kereszténydemokrata Néppárt első, alapító-elnöke*. 1944 novemberében egyik alapító tagja lett az akkor még illegális Demokrata Néppártnak. 1946-tól feladatot kapott a párt végrehajtó bizottságában. 1956 novemberében részt vett a Demokrata

Néppárt országos újrászervezésében, szerepet vállalt a budafoki szervezet életre hívásában is. 1988-tól adódott ismét lehetősége a nyílt politizálásra: december 3.-án a *Márton Áron Társaság* alapító elnöke lett, majd 1989. március

17-én több társával bejelentette a Kereszténydemokrata Néppárt megalakulását. Ő vezette a párt szervezőbizottságát. 1989. szeptember 30. és 1990. május 27. között a KDNP elnöke volt, majd a párt tiszteletbeli elnökévé választották. Az évforduló alkalmából Keresztes Sándor és Márton Áron gyulafehérvári püspök kapcsolatának felidézésével emlékezünk.

„És itt jött életemben az óriási fordulat, hogy kapcsolatba kerültem Márton Áronnal, a fiatal püspökkel, akinek ott voltam a szentelésén, mint ilyen rendfenntartó”. Ezekkel a szavakkal idézte fel első emlékeit életinterjújában a száz éve a Kolozs vármegyei

Magyarókerékén született Keresztes Sándor, amikor a csíkszentdomokosi székely földművelő családban, a huszonhárom évvel nála korábban napvilágot látott Márton Áronról kérdezték.

Keresztes az *Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület* alkalmazásában álló

széreny vagyoni tanítócsalád hatodik gyermekeként tanult, apja halála után népes családjuk Bánffy-hunyadra költözött az anyai nagyszülők közepébe. Innen „kiemelve” 1931-től tanulmányait az Erdélyi Katolikus Státus fenntartásában működő kolozsvári piarista gimnáziumban már egyházi támogatással végezte. Iskolai osztályfőnöke hatására bekapcsolódott a cserkészmozgalomba, amelyben az elsajátított alapvető etikai normák elmélyítették benne a közösségi felelősségtudatot, amelyre, mint kisebbségi sorban élő magyar diáknak igencsak szüksége volt.

A kolozsvári kollégiumban harmadik gimnazista korában szervitor lett (tandíjmentesség és ellátás, lakhatás fejében kollégiumi szolgáltatásokat vállaló diák) s ottani munkája során látta meg először Márton Áront, aki akkor egyetemi lelkészként és hitszónokként dolgozott (előtte 1932-től

püspöki titkár volt). Márton már akkor ismert volt szociális érdeklődéséről, erre utal az is, hogy a *Rerum novarum* 40. évfordulójára kiadott *Quadragesimo anno*, az egyház társadalmi tanításáról szóló pápai enciklikát a vezetése alatt álló *Erdélyi Római Katolikus Népszövetség* főiskolai és egyetemi szakosztályában azért dolgozták fel, hogy a hallgatók látókörét szélesítse, szociális érzékenységét tovább fejlessze.

Személyes találkozásuk 1940 kora tavaszán történt, amikor Keresztes Sándor első éves joghallgató az időközben gyulafehérvári püspöknek felszentelt Márton Áronnal tett látogatást. A megkeresés oka a kisebbségi sorsba kényszerített magyarság érdekképviseletének csorbítása volt. (A román király 1938-ban kiadott rendeletében a kormánypárt kivételével az összes pártot betiltotta, pártképviselő helyett rendi képviselőt jött létre s csak ebbe belépve lehetett a romániai magyar kisebbségnek érdekképviselői szerve. Az így létrejött *Romániai Magyar Népközösség* különböző szakosztályai keretében kulturális, gazdasági és szociális tevékenységet fejthettek ki, politikai tevékenység művelésére nem volt lehetőségük. A katolikus egyetemistákat tömörítő Majláth-kör delegáltjaként, Keresztes Sándort megválasztották a felekezeti alapon megalakuló magyar ifjúsági szervezeteket tömörítő Diáktanács titkárának. Egy református társával együtt, immár az interkonfesszionális együttműködés keretében a szervezetek egyházi keretbe történő rendelésével akarták legalizálni és biztosítani az ifjúsági szervezetek működését. Egyetemi hitoktatója rábeszélésére ekkor kihallgatásra jelentkezett a heti egy napot Kolozsvárott töltő püspöknél, hogy ismertesse vele elképzelésüket.

1940-ben ismertették össze *Kovrig Bélával*, aki *Teleki Pál* miniszterelnök Nemzetpolitikai Szakszolgálatát vezette, később Erdélybe költözött, a kolozsvári egyetem professzora, majd rektora lett. Széles látókörű társadalomtudósként, szociálpolitikusként írta meg a *Magyar társadalompolitika 1920–1945* című alapvető művét, amely az 1945 után korszerű magyar kereszténydemokrácia szociális programját is tartalmazta. Kezdeményezője és szervezője volt az 1943. augusztusban, Győrött megalakított *Katolikus Szociális Népmozgalomnak*, majd az ebből kisarjadó az 1944 őszén létrehozott *Keresztény Demokrata Néppártnak*, s fontos szerepe volt a Demokrata Néppárt elindulásában is.

1944. május 18-án a kolozsvári Szent Mihály-templomban tartott beszédében, ahova névleg papszentelés miatt utazott, Márton Áron a zsidó felekezetűek elhurcolása és deportálása miatt emelte fel szavát a magyar polgári hatóságok jelenlétében, sőt előző nap a téglagyárba összegyűjtött emberek között is megjelent. Másnap Kovrig kezdeményezésére a Mária-kongregáció férfi tagozatát fogadta (ennek Keresztes Sándor is tagja volt) és az összejövetelem megindokolta beszéde elmondásának okait. A vendégek bemutatásakor „... a végén álltam, mint legfiatalabb tag, mikor hozzánk ért... engem is be akart mutatni, és Kovrig kicsit ilyen barokk egyéniség volt... alig kezdett bele a mondókájába, a püspök leállította: “Professzor úr, nekem nem kell őt bemutatni, mi régebben ismerjük egymást, mint ahogy Önt vagy Ön őt ismerte volna”. Emlékezett így, ennyi idő távolságából arra a bizonyos, már említett találkozásunkra.”

(részlet)